

RIDDER STRIJKBOUT VAN EIKENHOUT

**Heldenepos in dialoogvorm en op rijm
In één bedrijf**

door

H. VAN DER ES

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **RIDDER STRIJKBOUT VAN EIKENHOUT** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **H. VAN DER ES** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 1998 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **2** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

Het verhaal speelt zich af in een tijdelijke studio naast de kleedkamers, nabij een toernooiveld waar een groot middeleeuws riddertoernooi gaande is. Een verslaggeefster heeft een gesprek met ridder Strijkbout van Eikenhout, vlak voor, en vlak na zijn gevecht met een roemruchte tegenstander.

PERSONEN:

VERSLAGGEEFSTER JANTSJE KNOTENBRIJER - charmante jongedame in moderne kleding, die scherpe vragen stelt en niet met zich laat spotten. Ze heeft een zakdoek in haar tasje.

RIDDER STRIJKBOUT VAN EIKENHOUT - bombastisch sprekende ridderfiguur, met een lichte vorm van hoogmoedswaanzin. Hij is gekleed in iets dat lijkt op een middeleeuws strijdtenuue en draagt een zwaard. Zijn hoofd gaat schuil onder een grote helm met scharnierend vizier. Hij heeft een grote mond maar een klein hartje.

DECOR:

Het toneel stelt een eenvoudige, modern ingerichte studio voor. Aan de wand hangen een paar strijdbanieren. Op een tafeltje staat een kan met water en enkele glazen. Links is een toegang naar de kleedkamers; rechts leidt een deur naar het toernooiveld. Een raam rechts geeft vanuit de studio uitzicht op het toernooiveld.

VERDERE BENODIGDHEDEN:

Microfoon.

Het doek is nog gesloten.

STEM ACHTER HET TONEEL: Dan gaan we nu over naar onze tijdelijke studio, nabij het toernooiveld te Lelistede. Zoals bekend, wordt daar momenteel de revanchematch gehouden van het riddertoernooi tussen de Heerlijkheid Kuinre en het Dijkgraafschap Almere. Onze verslaggeefster Jantsje Knotenbrijer probeert contact te krijgen met de bloemrijke poëet en vechtjas Ridder Strijkbout van Eikenhout. Hij kan elk moment uit de kleedkamers te voorschijn komen, om zich in het finalegevecht van dit toernooi te storten. *(het doek gaat open)*

JANTSJE *(komt elegant aangelopen met microfoon)*: Goedemiddag, dames en heren. We bevinden ons hier in de tijdelijke studio, vlak bij de historisch aandoende entourage van dit prachtige toernooiveld. *(wijst naar het raam rechts)* Misschien hoort u op de achtergrond het wapengekletter. Enkele schildknapen zijn zich aan het inslaan voor het toetje van deze dag: freefight with all weapons. Maar eerst de grote finale van het riddertoernooi. Er zijn nog twee ridders ongeslagen, namelijk ridder Strijkbout van Eikenhout en roofridder Hak in de Pan, bijgenaamd Jonkheer van Kwaad tot Erger, de torenhoge favoriet voor de eindzege. Deze grote finale begint over enkele minuten. De beide ridders zullen dan in een onderlinge strijd moeten uitmaken wie, samen met zijn schildknaap en zijn edele viervoeter, het Oudnederlandsche overwinningslied 'Wie or zse sjempjen' mag aanheffen. De kansen van ridder Strijkbout van Eikenhout worden, hoewel ongeslagen, laag ingeschat. Maar we kennen zijn devies: 'Niet versagen is nooit verslagen!' Onderweg van de kleedkamer naar het toernooiveld moet hij hier voorbij komen. We wachten rustig even af. *(links achter het toneel klinken metaalachtige geluiden, gevolgd door ge-stommel. Dan komt de Ridder voorzichtig links op; hij waggelt naar het midden van het toneel, onderweg naar het toernooiveld. Het vizier van zijn helm is dicht. Jantsje loopt hem vlug tegemoet)* Welkom ridder Strijkbout van Eikenhout. Hebt u even tijd, even maar? Wat gaat er door u heen, nu u aan het begin staat van deze allesbeslissende finale? *(houdt hem de microfoon voor)*

RIDDER: Wat door mij heen vloeit, is het aad'lijk bloed der vaad'ren. Het gaat tekeer en bruist onstuimig, in mijn aad'ren. Weg met mijn tegenstander; weg met alle zorgen. Gegroet, gegroet, hallo en nog een goede morgen, o schone jonkvrouwe; dan grijp ik ondertussen deze unieke kans om uwe hand te kussen. *(pakt de hand van Jantsje en kust die; dan verbaasd)* Maar wat beroert mijn tong? Uw hand smaakt naar metaal. Hebt gij een ijz'ren vel? Ik proefde duid'lijk staal. Ach nee, natuurlijk niet, het is mijn eigen helm, die mij beschermen

zal, wanneer ik straks die schelm te paard met zwaard en schild en katapult bestrijd. Maar weest u niet bezorgd; ik zorg dat hij niet lijdt.

JANTSJE: Dat is erg geschikt van u. Zo'n toernooi is waarschijnlijk een zeer zware aanslag op uw conditie. Hoe bereidt u zich eigenlijk voor op zo'n gevecht? Traint u regelmatig? Gebruikt u speciaal voedsel?

RIDDER (*opsommend*): Des morgens eet ik havermout, des middags rijstepap. Des avonds melk met levertraan, van allebei een hap. Ook rijd ik daag'lijks uit te paard. En komen wij terug, dan draaien wij de rollen om en rijdt hij op mijn rug. Dus gaat mijn tegenstander snel en radicaal knock-out. (*Jantsje schrikt hier zichtbaar van*) Wat huivert gij en ziet gij bleek? Ik maak hem echt niet koud. Mijn zelfbeheersing groeide door yoga en meditatie. Ikzelf krijg nooit wat sterke drank; mijn vijand krijgt geen gratie. Hij heeft erg pech, dat hij mijn vuisten treft als tegenstander. Een dreun of twee is ruim genoeg; dan ligt hij in elkander. Want als ik erop uit was om hem werkelijk te pesten, dan sloeg ik hem van noord tot zuid drie weken buiten westen.

JANTSJE (*vleierig*): Dat klinkt allemaal erg dapper en zelfverzekerd. Maar weest u nou eens heel eerlijk. Bent u niet een heel klein beetje bang?

RIDDER (*eerst verbaasd, dan steeds bozer*):

Bang? Bang? Bang, bang? Wie bang? Ik bang? Ik? Ik ben bang?

Madame, gij jaagt mij op; gij jaagt mij zelfs op stang.

Als gij mij met een stompe breinaald had gestoken was ik niet zo gekwetst als nu; mijn bloed gaat koken!

Mijn rode bloedlichaampjes worden opgestuwd.

Straks wordt er nog door mij een vlammenzee gespuwd.

(*loopt driftig heen en weer; Jantsje rent mee, met de microfoon*)

Bel vast de brandweer, want ik voel me als een oven.

Een kelk met ijskoud water!

(*Jantsje reikt hem snel de kan met water aan; hij neemt een snelle, slordige slok en komt wat tot rust*)

Ah, het vuur gaat doven.

Gelukkig einde van een felle binnenbrand.

Maar 't was toch waarlijk wel een goudstuk op zijn kant.

Waart gij geen jonkvrouw, die het vechten nooit zal leren-
dan daagde ik u uit, met mij te duelleren.

(*blijft staan, heeft zichzelf weer in de hand*)

Maar de emancipatie ligt nog in 't verschiet.

Gij draagt geen zwaard en ook het schild hanteert gij niet.

Waart gij een strijdbaar ridder, dan zou ik het weten.

Te droes; dan had ik u de handschoen toegesmeten.

Helaas, al zijt gij dan als strijder niet in tel,
uw wapen is uw tong; uw woorden die zijn fel.

(Jantsje wordt boos en geeft ridder oorvijs tegen zijn helm. Ridder razend)

Hoe durft gij, vuile feeks, pardoes mijn oor te vijgen?

Wat let mij, om terstond u aan mijn zwaard te rijgen?

(maakt gebaar, alsof hij zwaard gaat trekken, maar bedenkt zich)

Maar laat ik mij beheersen. Zeg mij om wie het gaat,
die ik straks moet bestrijden. Wie is die onverlaat?

JANTSJE: Uw tegenstander? Dat is Jonkheer van Kwaad tot Erger, ook wel genoemd Roofridder Hak in de Pan. *(wijst naar rechts)* U kunt daar in de verte net zien, hoe hij zich voorbereidt. Daar, waar al die gewonden worden weggedragen.

RIDDER *(terwijl hij steeds zenuwachtiger wordt)*:

Jonkheer van Kwaad tot erger? Ridder Hak in de pan?

Die met zijn blote vuist bij elk een potje breken kan?

Die kerel die de draak stak, ja, de draak stak met zijn broer?

Hij had het ook alleen gekund en da's een hele toer.

Moet ik hem gaan bekampen? Moet ik hem gaan verslaan?

Geen haar blijft van mij over! Geen merg; geen been; geen spaan!

(langzaam zakt hij op de knieën)

Vergeef mij dat ik bibber... Verschoon mij dat ik grien...

Een snotterende ridder... 't is niet om aan te zien...

JANTSJE *(troostend)*: Nou, stil maar, zo erg is 't ook weer niet. Hier hebt u een zakdoek.

RIDDER *(terwijl hij weer helemaal opfleurt)*:

Mag ik uw kleuren dragen? Nu weerklinkt in mij een lied!

(loopt naar rechts, en roept in de richting van zijn tegenstander)

Gij ongezouten zwijn, ik zie, ik zie wat gij niet ziet!

Ik zal u alle kleuren van de regenboog doen zien.

En paars. En rose. Gebroken wit, en beige bovendien.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto